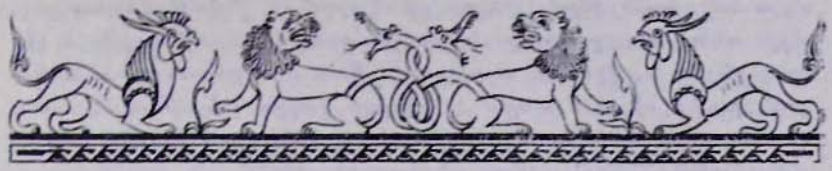

124. ՔԱՋԱԼՆ ՈՒ ԽԱՋԵՅԻՆԸ

Իրեք ախպեր են ըլմ, անդրեր-ընդուրու։ Սրհանք մի զատ էլ ա ունենըմ չեն, էն ա օրը անըմ են, օրը ուտըմ, էն էլ մի օր կուշտ, մի օր՝ սոված։ Մի օր էլ էս մեծ ախպերը ասըմ ա. «Ախպերտինք չան, տուք տանը կըցեք, ես քյնամ ման կյամ, բալքյի մը լավ գործ եմ ճարըմ»։

Էտ էրկու ախպերը տանը կենըմ են, նա քյնըմ ա ման ա կյալի, ման՝ մի հարուստ մարթի ա պըտահըմ ու նրա տանը նոքյար ա մըտնըմ ու սկսըմ աշխատիլը։ Տրհանք էլ մի պայման են կապըմ. ով ում նեղըցնըի՝ նա նըրան հարիր մանեթ փող տա ու մի զոլ էլ կաշի միչկիցը հանրի։ Էս մեծ ախպըերը համաձայնվըմ ա, ըռավըետը տրհանք եզնիքը լըծըմ են ու քըյնըմ են արտը վարիլու։ Էտ հարուստը ճըմփին ասըմ ա. «Կքյնանք ընդի, վըերդի թազին նստըի՝ ընդի էլ պըետկ ա վարես։ Ճաշ վախտը քեզ մըհար հաց ու մածուն կպիրեն, հացը հենց կուտես, վըեր ղրաղներիցը կըտրես վրեչ. մածունն էլ հենց կուտես, վըեր իրեսի սըերին դիպչես վրեչ»։

Էտ հարուսար բըրախըմ ա, ետ ա կյալի տուն, նոքյարը եզնիքը թազու եղնեն քըշըմ ա։ Թազին տըրան տանըմ ա մի հարիր տարվա խամ տըեղ ու ըտի նստըմ ա. էս խեղճը մըտիկ անըմ ա, տենըմ ա, վըեր ըստեղ իրան օրըմը խոփ չի դիրել, ասըմ ա. «Տե՛ր աստած, ի՞նչ անեմ, վըե՞նց անըեմ»։ Մըտածըմ ա, մըտածըմ ա, համա դե ճարն ինչ ա, պայման են կապել. շուքը վեր ա պիրըմ լըծնիցը եզնիքը վըրեն անըմ. «Հո՞ հա՛, հո՞, հո՞ հա՛ հո՞»,

մըչև ճաշը տանշրվրմ, չրրշարվրմ՝ կարրմ չի, թե մի ծրիր քյընա՜ մըչև առտի տուտը. չութը սկի նի չի մրտնրմ։ Էնքամ պրինդ ա էնքամ չայիր ա, վրեր էլ ասրիլու չի։ Պա՜ն ա, վրեր ուղատն ա քրցրմ, խոփը մի ա մրտնրմ՝ էլ եզնիքը կարրմ չեն, թե ժա՜ժ տան. էնքան աչ ու ծախ ճրռճրռցրնրմ են, վրեր կարրմ չեն թե քաշեն։ Ճա՜շ վախտը տրրա՜ մրհար մի հաց են պիրրմ, մի պուճուր պուլիկ մածուն։ Տա՜ նրստրմ ա վրեր ուտրի՝ մհել մրիտն ա ընդյընրմ պամանը. վրեր հացի ղրրաղիցը չի ուտրի, մածունն էլ հենց ուտի, վրեր սրերին դիպչի վրեչ։ Տա՜ մրտիկ ա անրմ, մրտիկ ու սրիրա չի անրմ հացին ու մածրնին ծրեռը տա։ Հրլե տրհենց էլ առանց ուտրիլ կապրմ ա ու ետ ղրրգյրմ։ Նորից սկսրմ ա եզնանցը վրեթակիլը, չրրշարվիլը։ Մրչև բուգյու քափ ու քրրտրնքրմ մրտնրմ ա, համա կարրմ չի մի զատ շինի։ Բրուգյունը ճարթվա՜ծ, բրզա՜րած կյա՜լիս ա տուն, եզնիքը թոզ ա անրմ, խոտ ա տալրի, էս հարուստը տրրան ասրմ ա. «Է՛ս պի, է՛ն պի, է՛ս տար, է՛ն տարա։ Էնքան տրրա՜ն դես ու դեն են ղրգյրմ, վրեր էլ ասրիլու չի. տա՜ էլ բրզա՜րած կարրմ չի, թե վրետը վրետովը քրցի։

Նստրմ են հացի, թը չէ, տրհանց մի պուճուր բեխա ունեն, ասրմ ա. «Ցեթս եկավ։ Տրրա՜ն ասրմ են. «Տա՛ր տուուրա։ Տա՜ բեխին տանրմ ա տուուր, էտ բեխեն էնքան պրպրզրմ ա, վրեր ահանք հացը ուտրմ, պրրծրնրմ են, ստոլն էլ հրվաքրմ ու նրստրմ։ Կյա՜ղիս են տուն թրչէ՝ հարուստը ասրմ ա. «Էտ խի՞ էտքան մրլուլ արիր տրուանը. տրեհանք՝ եդացար, հացը կերանք պրրծանք, նոր եկար. բա՛ սրհե պա՜ն կանեն, մարթ վրեր մի տրեղ ա քյընրմ՝ չուշտ ետ ա կյա՜լիս։

Էս խեխեը սոված, ծարավ քընրմ ա, էքսն էլ ա տրհե անց կենրմ ու մի իրեք օր տանշվրիլուց եդը էլ կարրմ չի դրմանա՜, ասրմ ա. «Օ՞հո՜, ախպրե՛ր, էլ կարալ չեմ։

Էտ հարուստը տրրա՜ միչկիցը էրկու զո՜ղ կաշի ա հանրմ, մինը հարիր մանեթի տրեղը, մինն էլ արթեն պայման ին արել։ Սա՜ սրհե կիսամրեռ կյա՜լիս ա տոմ, միչնակ ախպերը հրրցրնրմ ա. «Էտ ի՞նչ ա ըլել։ Անչախ վրրա՜ ա հրսցրնրմ չիմ պատմրմ ա ու մրեռնրմ ա։

Մրնրմ են էտ էրկու ախպերը։ Էտ միչնակը պուճուրին ասրմ ա. «Տա՜ռ տանը կաց, մի ես քյընա՜մ տրենամ՝ էտ ի՞նչ հարուստ ա, տրրա՜ հախիցը կյա՜մ։

Պուճուր ախպերը մրնրմ ա տանը, միչնակը քյընրմ ա մանկյա՜ղով-մանկյա՜ղով կյա՜լիս ա էտ հարուստին քրթնրմ ա ու ըլեռ

պայման են կապում՝ աշխատում ա. տա՜ էլ տրհե տանջվում, համա մեծիցը շատ համփերող ա ըլում, ասում ա. «Համփերե՛մ, համփերե՛մ։ Համա դե վերջը կարում չի դըմանա՜։ Տըրա՜ միչկիցն էլ ա երկու զոլ կաշի հանում, տա՜ էլ ա կյալի պուճուր ախպորը պատմում ա ու մրեռնում։

Մընում ա էս պուճուր ախպերը, սըրա՜ կյլոխը բեխա վախտին երվել ա՝ մրխելի տրեղ մաղ չի ըլում տուս էկած, անըմը տըրել են Քաչալ։ Էս Քաչալը մին ուզում ա քյընա՜ ուրուշ տրեղ աշխատանքի, մըհել ասում ա. «Չէ՛, ինչ ուզում ա ըլի, ըլետ քյընալ դեմ սրրա՜ կուշտը։ Իմ ախպորտանց մուռը հանրիլ դեմ, հիլ չըդեմ անրիլ տա՜ մարսրիս։

Տա՜ վրեր ա կենում կյալիս ա էտ հարուստրի կուշտը, ասում ա. «Նոքյար չե՞ս ուզում։ Ասում ա. «Ուզը՛մ եմ։ Ասում ա. «Ինձ վրե կալ։ Ասում ա. «Վրե կունեմ, համա մի պայմանով. մի տարի պայման կապրենք. եթե մըչև մի տարի ես քեզանից նեղանամ, ես քեզ հարիր մանեթ փող տամ, մի զոլ կաշի, եթե տու ինձանից նեղանաս՝ տու ինձ տաս։ Տըղեն ասում ա. «Չէ՛, եթե ես նեղանամ, ես իրեք տարի ծըրի աշխատեմ, իրեք զոլ կաշի տամ միչկիցս, եթե տու ինձանից նեղանաս՝ տու ինձ իրեք հարիր մանեթ տաս ու իրեք զոլ կաշի միչկիցդ հանեմ։ Հարուստը ուրախանում ա, ասում ա. «Էս ինչ լավ պա՜ն ըլավ. իրեք տարի սըրան մուֆտա՜ կպընըցնեմ։

Տրհանք պայման են կապում, էքսը եղնիքը լծում ա, չուքը բրցում լըծնովը ու նոքյարին ասում ա. «Արի՛, քյընանք տափը վարիլ դես ըսոր. իմ թազրին վրերդեղ կնստի՝ ընդեղ էլ կըվարես։ Ճաշ վախտը քեզ մըհար մածուն կրպիրեն պուլկովը, հենց կուտրես, վրեր սրերին դիպչես վրեչ, հացն էլ հենց կուտես, հենց կուտրես, վրեր ղրաղներիցը կրտրես վրեչ։

Էտ խազեյինը ըրրախում ա կյալի տուն։ Տա՜ եղնիքը քըշում ա քյընում հասնում տափը, թազին կյալիս ա մի քարքարոտ տրեղ նստում ա. Էս Քաչալը մի հեյվարա թրլամազ ա վրեր ունում էտ թազուն հենց թրլմազում ա, վրեր թազին կրլանչին տալով թոլ ա ըլում ընգնում ներքյի տափը. էտ էլ փափուկ ցրել ա ըլում, տա՜ սկսում ա ըտեղ վարիլը։ Ճաշ վախտը տրրա՜ մըհար հաց են պիրում։ Էս Քաչալը պուլկի տակը ծակում ա ու սրկսում ա մածունը ուտրիլը, հացն էլ մեչտեղը տրնակով ծակում ա ու սրկսում ա ուտրիլը։ Մածնրի սրերը քըշանում ա պուլկի տակը թե չէ, տա՜ մի կտոր հաց ա կոխում էտ ծակը ու էն հացն էլ, վրեր մեչտեղը կրե-

րել ա ղրաղնին ա մընացել, պըլոլիկ օղի ղայդի էտ օղը անց ա կըցնըմ պուլկի շըլինքը, շորըմը կապըմ ու տալըի էտ ըխշկանը ասըմ ա. «Ա՛ռ, տար խաղեյինին շըհանց տու. շունն էլ հըրեհա՜յ վարածըմը քըռած, կըքյրնա̈ս կասըեսս։

Էս ախշիկը պիրըմ ա հոքը շըհանց ա տալըի, հերը տըենըմ ա հացըի մեշտեղը կերած ղրաղնին հիլ արած, մածնի պուլիկն էլ տա̈ռտա̈կ ա, մըենակ սըերը անարատ տակին ա, տա̈ էլ կըլխի չի ըլըմ, թե տակը ծակած ա, ըխշկանը ասըմ ա. «Ախշի՛, թազին վըե՞րդի էրս։ Ասըմ ա. «Վարածըմը քընած էրս։

Էտ խաղեյինի շանը տո̈ղ ա ընգյընմ, ասըմ ա. «էս շան տըղեն շատ շուն ա ըրեվըմ, մըեր կըլխին մի քյա̈լա̈կ դի կյա̈լ, հըլեփ թեա։ Ըրո̈ւգյո̈ւնը տա̈ կյա̈լիս ա տում, եղնանցը թող ա անըմ, խոտ տալըի ու կյա̈լի նստըմ ստոլըի ղրաղին։ Տըրա̈նք պիրըմ են հացը, պա̈նը ստոլին տըրնըմ թըշէ՝ րեխին ղաստըի սըվըրցնըմ են, վըեր ցեթ քյընա̈, րեխեն ասըմ ա. «Աքըս էկավ. աքըս էկավս։ Խաղեյինը Քաշալին ասըմ ա. «Մի րեխին տար տուըրս։

Քաշալը ըրեխին տանըմ ա տո̈ւըը, կոխկին կաղնըմ. էտ րեխեն ղաստըի էնքան ա պըպըզըմ, մընչև տըհա̈նք հացից պըրծընըմ են ստոլը հըվաքըմ ու նստըմ են։ Քաշալը կյա̈լիս ա տուն րեխի հետ, խաղեյինը ասըմ ա. «Վըի՜, էս խի՞ եդացար, հացը կերա̈նք պըրծանք՝ նոր էկարս։

Քաշալը սոված ծարավ քյըընըմ ա մի քյո̈ւնշըմ, կուշ կյա̈լի, վըեր քընի, խաղեյինը կյա̈լիս ա ասըմ ա. «Հը՞, հու նեղացար վըեչս։ Ասըմ ա. «Չէ՛, աղա ջան, խի՞ դեմ նեղանալս։ Մըտկըմն էլ ասըմ ա. «Հըլա̈ յավաշ, քյո̈փա̈կ շան տըղա, ես քու կըլխին հենց օյին պիրեմ, վըեր ղընշղընշասս։

Էքսի օրը տա̈ աշխատանքից կյա̈լիս ա տուն ըլեա հացի նըստիլու վախտը րեխեն ասըմ ա. «Աքըս էկավ, աքըս էկավս։ Էս Քաշալը րեխին տանըմ ա տո̈ւըը մի քիչ մընըմ ա, ասըմ ա. «Պըծա՞րս։ Ասըմ ա. «Չէ՛ս։

Տա̈ կըլխի ա ընգյըմ, վըեր սա̈ ղաստըի ա անըմ։ Կամաց ճիպոտի տուտը սըըըմ ա ու էս րեխի քամակը վըեր ծակըմ ա, տա̈ վախիցը վըեր ա թըռշըմ ու շալվարը փըռնած փախչըմ տուն։ Քաշալը կյա̈լիս ա հացին հասնըմ ու հետերնուն նստըմ մը լա̈վ կուշտ ուտըմ ա։ Էտ ա ըլըմ էտ, թե էլ էտ րեխեն ասըի. «Աքըս էկավս։

Վըեր հացը ուտըմ պըրծընըմ են, էտ խաղեյինը Քաշալըին

ասում ա. «Քըշերը հըլա՜ վըեռցակը առաչի թեվը չըտըված՝ վըե կկենաս, եղնանցը մը լավ խոտ կըտաս, վըեր էքուց ռավետ ճաղացը դենք քյընալ»։ Ասում ա. «Գյանի ինչքան խոտ տամ»։

Ասում ա. «Էնքամ տու, վըեր եղնանց կըլխընին խոտըմը թաղվի, ըեվա վըեչ»։

Տըհանք պըրանվըմ են, քընըմ։ Քաչալն էլ կյալիս ա կյոմը մը լավ մեծ տանակ ա սըրըմ ու նստըմ։ Քըշերվա մի վախտը վըեր ա կենըմ էրկու եղն էլ մորթըմ ա ախոռնին խոտը լցընըմ ու կըլխնին միչին թաղըմ ա։ Ծըեքը հըլա՜ տըված չի ըլըմ, խազեյինը կյալիս ա կյոմի տուռը թակըմ ա, Քաչալըին վըեր ա կըցնըմ, ասում ա. «Եղնանցը խոտ ես տըվե՞լ»։ Ասում ա. «Հա՛, աղա ջան, էնքան խոտ եմ ածել, վըեր կըլխներնուն միչին ըեվըմ չի»։

Քաչալը ըրրախըմ ա տուս ա կյալի սըելը կարքի-սարքի ա քըցըմ։ Արթեն լիսանըմ ա, էտ խազեյինը ասում ա. «Մի քյընամ տենամ, կերել պրծե՞լ են, թե՝ հըլա՜ կա»։ Վըեր կյալիս ա տըենըմ ա էրկու եղն էլ մորթած՝ քիչ ա մընըմ թե՝ շաշվի, սկսում ա կըլխին վըեթակվելը ու կյոռկյոռալը. «Արա՛, ա՛ մըեռնես տու՜, ա՛ կյլոխըտ մըեռնի, ա՛ տափը մըտնես տու՜, էս ի՞նչ ես արել, էս խի՞ տունս քանդեցիր»։

Քաչալը էն ղոլիցը կյալիս ա, ասում ա. «Հը՞, ի՞նչ ա, նեղանըմ ե՞ս»։ Խազեյինի մըիտն ա ընգընըմ իրանց պայմանը, ասում ա. «Չէ՛, նեղանըմ չեմ, մըենակ ասում եմ, ափսուս եղնիքը լավն ին»։

Ասում ա. «Դե՛, ես էլ ինչ եմ արել, տու՜ ասըեցիր հենց արա, վըեր կըլխնին միչին ըեվան վըեչ, ես էլ քու ասածըի պըես եմ արել»։

Էս հարուստը տըենըմ ա, վըեր ճար չիկա, պիրըմ ա էրկու եղն էլ մաշկրմ ա, մըիսը սկսում ա ծախիլը, մի քիչ էլ մըիս ա տալըի տըրվեն ասում ա. «Էս էլ կըտանես իմ ըխչկա տուն»։ Տա՜ էտ մըիսը վեր ա ունըմ քյընըմ ա. ամըեն տըեղ մի կըտոր ա կըտրըմ, վըեր ա քըցըմ, մըչև հասնըմ ա ըխչկա տուն մի կըտոր ա մընըմ, ասում ա. «Ա՛ռ, հերտ էրկու եղը մորթեց ծախեց, քեզ էս մի կըտորը ղրրդյեց»։ Ախչիկը հորիցը շատ փիս նեղանըմ ա։

Մրհետ էլ տըհանք իրանց հըրևան կյեղն են բյարել հըլըսընքի։ Թամուղ քյընըմ են, մըենակ Քաչալին հիլ են անըմ տանը, ասում են. «Տուռը լավ կըպահես մըչև մըեր կյալը, բրախես վըեչ, անդեր-ընդուրու դես ու դեն քյընաս»։

Հըլե տըհանք քյընըմ են թը չէ, էս Քաչալը ընգընըմ ա տըհանց պըտըտակերը՝ զանդուկնին պաց անըմ, ինչ վըեր վրսկեղեն կա՝

չիմ հանում ա, տանում ա ուրուշ տրեղ պահում, ընքլանը տուռը կը-
ընդհան ա անում ու շլակում, քյընում դրբա հրրսընքատունը։

Էս Քաչալը, վրեր տուռը շլակին մրտընում ա ըտի, չիմ դես
ու դեն են փախչում, գյիդում են թե շաշ ա, մրհել ճընանչողներիցը
կյալիս են խազեյինին ասում են. «Հերես նոքյարդ մի տուռը շլ-
ակին ըստի կաղնած»։ Էս հարուստը, վրեր տուս ա կյալի տուռը
տրեանում ա, ասում ա. «Արա՛, ա կըլխամրեռ, էս խի՞ ես էկել, բա
ես քեղ ասրեցի վրեչ տուռը կրպահես»։

Ասում ա. «Աղա՛ շան, վախիլ մի, խոսքրտ տափը քրցողը չեմ,
տուռը հրես շլակիս կապած ա, հե՞նց պինդ ա, հե՞նց պրինդ ա,
վրեր մի ամրիս ճամփա քյընամ՝ միչկիցս վե չի ընգյնի»։

Էս հարուստը մրչև կյալիս ա իրանց տուն, տրեանում ա ի՞նչ
վրեր կա՝ չիմ թրլանել, տարել են։ Տա սկսում ա մրխելի ճրղճր-
ղալը տրրա վրրա։ Ասում ա. «Հը՞, ի՞նչ ա, նեղանում ե՞ս»։ Ասում
ա. «Չէ՛, մրեանակ ասում եմ՝ ափսուս էր, էսքան պաները կյողանրլ
տրվինք»։

Ըրուգյունը տրրանք հաց են ուտում ու պրրսնվում, վրեր քը-
նեն, գյիդում են, թե Քաչալը քընած ա, ասում ա. «Ա՛ կընիկ, մրեղ
էլ տրրանից պրրծնիլ չիկա. էտ ա քանի խալխերը հրրսընքրմն
են, վրե կաց էս տան ըլած-չըլածը պեռնենք իշանուն, կապենք,
թրդարիք անենք, տու էլ էտ մրնացած եղը պի կյաթա թրխի քը-
շերով, հրլե տրրան քընած հիլ անենք քյնանք։ Մի էրկու շա-
փաթ ուրուշ տրեղեր ման կկյանք, մրչևը տա կրքյրնա, կրկորչի,
նոր կրկյանք մրեր տուն-տրեղը կրթրրաղենք։ Էս ղոլիցը քյրնա-
լիս տան խալխերին էլ կասենք՝ կյան վրեչ, մրչևը մի էրկու շա-
փաթ անց կենա։ Էս մեծ քրթոցրմը կյաթնին ու հավերը կրտրնես,
ես կրշրլակեմ, մեկել պաներն էլ իշանուն կրպեռնենք»։

Քաչալն էլ մրթամ, թե քընած ա, իրան բուրջրմը մանրմ չի։
Էտ խեխչ կընիկն ա՝ պիրրմ ա թամուզ հավերը մորթրմ, էփրմ.
կյաթա թխրմ։ Պեռներուն կապրմ են, հրզրրրմ, ասրմ են՝ դե մի
քիչ աչկերնուս կրպցնենք ծրեքիլիս կրքյնանք։ Տրհանք քընրմ են
թե չէ՝ Քաչալը վրեր ա կենրմ էտ քրթոցի պաների կեսը տանրմ
ուրուշ տրեղ պահրմ ու ինքը մրտնրմ քրթոցի մեչը ու շորը քա-
շրմ կրլխին, մեչղոլիցը թելով կրպկրպորրմ ու անգաճ ա տրնրմ,
թե տրհանք ինչ են խոսրմ։ Մրհել տրեանրմ ա տրհանք վրե կը-
ցան, սուս ու փուս պրեռնեցին իշանուն, մարթն էլ քրթոցը շրլա-
կեց ու ճամփա ընգյան։ Ճրմփին էս Քաչալի ցեթը կյաչիս ա.
կամաց քրթոցի միչին ցեթրմ ա՝ խազեյինի միչքին։ Ասում ա. «Ա՛

կընիկ, էս կյա̈թնին էս ինչքան ես եղոտ թըխել, եղը հալեց միչ-կիս»։ Ասըմ ա. «Բա ի՞նչ անեմ, ա՛ մարթ շան, հիլ անեմ, վըեր Քաչալը ուտրի՞»։

Տըհա̈նք մի կյեղով անց կենալիս շըները վըրա̈ են տառնըմ ու քիչ ա մընըմ տըհա̈նց ուտըեն, կընիկը վախըմ ա, ինքն էլ հեյվարա քըթոցը շըլակին անչախ-անչախ քյնըմ ա, շըներն էլ ցալամըիշ են ըլել՝ քիչ ա մըրնըմ թե քըրքըրեն։ Սըհա̈նց տըեղը վըեր շատ նեղն ա ընգյնըմ հա՛, ասըմ ա. «Հե՛յ դյըդի Քաչալ. վըեղդի ես, մի տո̈ւս արի վըեթակի էս շներին, քու շու̈ն հըշըցնիլը ես եմ տըեհելը»։

Սա̈ տըհե ա ասըմ թը չե, էս Քաչալը ասըմ ա. «Ըստի եմ. խաղեյին ջա՛ն, վախիլ մի»։

Խազնեյինի ծըեռները մի ղոլ թիլանըմ ա. մի ղոլ էլ ուրխանըմ ա։ Քըթոցը վեր ա տո̈նըմ, Քաչալը տո̈ւս ա կյա̈լի, շըներին աչ ու թա̈րս թակըմ ու փախցընըմ, տըհանք կյա̈լիս են մի մեծ կըրմընջի ղըրաղի վըետն են ըլըմ, հաց են ուտըմ ու պըրանվըմ։ Ըլետ Քաչալը ղաստըի խոռըցնըմ ա, տըհանք գյիդըմ են, թե արթեն Քաչալը քընած ա, ասըմ ա. «Ա՛ կընիկ, դե էս ա, էն ղրաղին Քաչալն ա, ըստի ես եմ, իմ կըշտին էլ տո̈ւ ես։ Քըշերվա մի վախտ տա̈ խոռը քնի թե չէ, ես քեզ ծըեռով ժա̈ժ կըտամ տո̈ւ էլ վըե՛չ կըխոսաս, վըե՛չ էլ կըխոսցընես, սուս ու փուս վըե կկենաս տըրա̈ շորերիցը հըլե տըհե յորղանավըեր փըթաթած՝ տու̈ վըետներիցը, ես էլ կըլխիցը կփռնենք ու կքըցենք կյետը։ Կազատվըենք, կըպըրծնենք տըա̈նից ու ետ կքյնա̈նք տուն։ Տըհա̈նք քընըմ են, թե չէ, Քաչալը կընգյա̈նը թող ա անըմ իրան տըեղը, ինքն էլ մըտնըմ կընգյա̈ յորղանի տակը, նըրա̈ն էլ կամաց իրան յորղանովը լա̈վ ծածկըմ ա։ Էտ խեխչ կընիկն էլ էնքան բզա̈րա̈ծ ա, վըեր ըսկի մա̈նըմ չի։ Քըշերվա մի վախտը մարթը կամաց Քաչալին բըզըմ ա, Քաչալն էլ ղաստըի շորով կյլո̈խը կապել ա՝ ծըեռաց վըեր ա կենըմ էտ խաղեյինի կընգյա̈ վըետներիցը փըռնըմ ա, խազեյինն էլ կըլխի ղոլիցը, հըլե տըհե փըթաթած քըցըմ են կյետը, ասըմ ա. «Դե՛, քյնա̈ Քաչալ շան տըղա»։

Քաչալը ասըմ ա. «Վըեըդի քյնա̈մ խազեյին ջան, հըլա̈ մի իրեք զո̈լ կաշին ու իրեք հարիր մանեթը տուր, նոր պըրծըի, պայմանը պայման ա»։

Էտ հարուստը, վըեր տըենըմ ա իրան ծըեռովը իրան կընգյա̈նը կյետն ա քըցել՝ շա̈շվըմ ա, ասըմ ա. «Օ՜ոհո՜ ախպըեր, հերիք ա, բոլ ա. էլ ղըմա̈ցա̈ վըեչ, ա՛ռ մի ղո̈լ կաշին, հանի քյնա՛»։

Ասում ա. «Ի՞նչ մի զոլ, իրեք զոլ, մինը՝ իմ մեծ ախպոր տրեղը, մինն էլ՝ միչնակ, մինն էլ՝ իմ տրեղը»։

Էտ հարուստի միչկիցը իրեք զոլ կաշի ա հանում թե չէ՝ տա՜ մըեռնում ա։ Քաչալը իշին եդբրեդ թեքում ա տ. քըշում ա։ Էտ ունեցած զատերն էլ հետը չիմ ծախում, փող շինում. կյա՜լի էն մընացածը վըեր առաչուց պահել էր, ընդունք էլ տանում ծախում՝ վըեսկի շինում ու քյնում ա մի հեռու քաղաքում իրան մըհար լա՜վ տրներ առնում, կընիկ առնում ու ապրում։